

РОЗРОБКА ІНФОРМАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ ДЛЯ ОПТИМІЗАЦІЇ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

¹ Вінницький національний технічний університет

Анотація

У статті наведено основні складові професійної інформації та запропоновано загальну структуру інформаційної системи для підвищення ефективності діяльності з професійної орієнтації населення.

Ключові слова: професійна орієнтація, інформаційна система, професійна орієнтація населення, профорієнтаційна діяльність, професійна інформація.

Abstract

The article presents the main components of professional information and proposes the general structure of the informational system for improving the efficiency of activities on professional orientation of the population.

Keywords: professional orientation, information system, professional orientation of the population, vocational guidance activities, professional information.

Вступ

В Україні загальний рівень безробіття для молоді 15-34 роки складає майже половину усіх зареєстрованих безробітних [1]. Зокрема, серед них 22% - це особи віком 15-24 років, біля 11,5% - молодь 25-29 рр., біля 9,5% - віком 30-34 рр. Між тим, щороку Державна служба зайнятості проводить від півмільйона до мільйона різного роду профорієнтаційних заходів - і для безробітних, і для тих юних українців, які ще навчаються. Крім того, значний масив заходів проводять інші установи, що входять до державної структури професійної орієнтації (навчальні заклади, міністерства, громадські організації тощо) Щоб зробити цей масив заходів більш ефективним, необхідно створити спеціалізовану інформаційну систему на основі відомих та новітніх методів обробки даних.

Основна частина

Інформаційна система оптимізації профорієнтаційної діяльності повинна акумулювати та обробляти професійно-орієнтовану (далі – ПО) інформацію, яка генерується державними та громадськими інституціями і поширюється в інформаційному середовищі різними каналами і у різних формах. До професійної інформації, згідно Концепції державної професійної орієнтації населення, належать наступні відомості [2]:

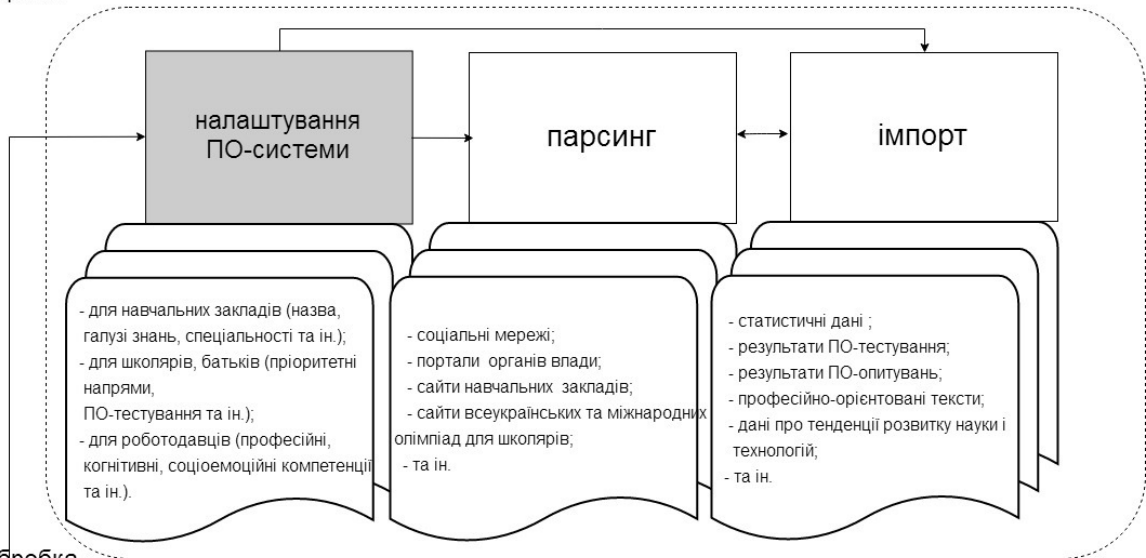
- про трудову діяльність;
- про роль трудової діяльності для професійного самовизначення;
- про ринок праці – стан, потреби, тенденції;
- про сучасні професії – зміст та перспективи;
- про професійне навчання – у яких формах та на яких умовах отримують професію;
- про варіанти професійного та кар'єрного зростання.

Дані відомості, досягнувши свідомості особистості, формують її професійні інтереси, наміри та мотивацію і, в підсумку, сприяють вибору або зміні виду трудової діяльності.

Згідно висновків Державної служби зайнятості [1], послуги додаткового професійного навчання отримують 10% безробітних. Це свідчить про те, що процес поширення ПО-інформації має вади і не є достатньо ефективним. Суспільство утримує громадян, які не знайшли свого місця на існуючому ринку праці, не врахувавши, наприклад, власні здібності, тенденції економіки тощо. Для них необхідно проводити професійну переорієнтацію, що вимагає додаткових коштів на навчання та утримання до моменту працевлаштування.

Отже, щоб зробити роботу інформаційної системи більш ефективною, необхідно доповнити її функціонал наступними можливостями (рис. 1):

введення даних

обробка даних

виведення даних

Рисунок 1 – Загальна структура інформаційної системи для підвищення ефективності профорієнтаційної діяльності

1) тестові системи:

- для школярів (та батьків) – щоб зрозуміти їхні очікування від навчання та скорегувати їх, за потреби,
 - для навчальних закладів – щоб систематизувати, чому і як вони навчатимуть і ступінь співвідносності професійної освіти з потребами ринку праці та рівнем розвитку науки і технологій;
 - для роботодавців – щоб зрозуміти, яких професійних, когнітивних, соціоемоційних компетенцій вони очікують від працівників, та яких заходів їм необхідно вживати, щоб бажані працівники з'явилися на ринку;
- 2) система автоматичного генерування професійно-орієнтованих текстів;
- 3) система рекомендацій щодо профорієнтаційної діяльності (види заходів, кількість, частота);
- 4) система прогнозування результатів системної профорієнтаційної діяльності.

Інформаційну модель такої системи можна організувати, наприклад, на базі онтологічної моделі та семантичних мереж [3-5].

Висновки

Враховуючи склад, особливості та проблеми поширення професійних даних, запропоновано загальну структуру інформаційної системи підвищення ефективності профорієнтаційної діяльності. Система складається з трьох блоків: налаштування і введення даних, аналіз та обробка за допомогою нових та класичних методів, виведення спеціально-підготовлених матеріалів (статей, тестів, набору рекомендацій та прогнозів) для різних учасників профорієнтаційного процесу. Дана структура дає можливість акумулювати та опрацювати значний масив професійно-орієнтованої інформації, що сприятиме усім учасникам процесу досягати поставлених цілей: школярам – обрати адекватну професію, навчальним закладам – відібрати якісних абітурієнтів, роботодавцям – отримати компетентних фахівців.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Державна служба зайнятості, збірник "Ринок праці України" [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.dcz.gov.ua/analytics/68>
2. Концепція державної системи професійної орієнтації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/842-2008-%D0%BF/conv/print>
3. Мокін В. Б. Новий метод пошуку різноманітної екологічної інформації на основі онтологічної бази даних та її XML-представлення / В. Б. Мокін, Ю. М. Коновалюк // Вісник Вінницького політехнічного інституту. — Вінниця : УНІВЕРСУМ-Вінниця, — 2009. — № 2. — С. 66–69.
4. Розробка комплексної моделі інформаційно-пошукової веб-системи відкритих числових даних / В. Б. Мокін, С. О. Довгополок, М. П. Боцула, М. В. Коханський // Вісник Вінницького політехнічного інституту. — 2017. — № 1 — С. 62-69.
5. Коновалюк Ю. М. Розробка моделей вхідних даних для ітеративного методу пошуку різноформатної екологічної інформації / Ю. М. Коновалюк, В. Б. Мокін // Вісник Вінницького політехнічного інституту. — Вінниця : — 2011. — № 5. — С. 44–47.

Бурдейна Олена Володимирівна – здобувач кафедри системного аналізу, комп'ютерного моніторингу та інженерної графіки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: elenaburd@vntu.edu.ua

Burdeina Olena V. – applicant of the Department of System Analysis, Computer Monitoring and Engineering Graphics, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: elenaburd@vntu.edu.ua